

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ ТА МАРКЕТИНГ

УДК 330.87

О.А. Буян

Київський національний університет імені Т. Шевченка

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Автор розраховує ефективність застосування енергозберігаючих технологій вітчизняними та зарубіжними домогосподарствами. Також завдяки емпіричному методу порівняння визначає доцільність застосування технологій у різних країнах світу.

Ключові слова: енергозберігаючі технології, механізм корпоративної соціальної відповідальності, домогосподарства, енергонасиченість.

Автор рассчитывает эффективность применения энергосберегающих технологий отечественными и зарубежными домохозяйствами. Также благодаря эмпирическому методу сравнения определяет целесообразность применения технологий в разных странах мира.

Ключевые слова: энергосберегающие технологии, механизм корпоративной социальной ответственности, домохозяйства, энергонасыщенность.

The author considers efficiency of energy saving technologies application for domestic and foreign households. Author defines expediency of application of technologies in the different countries of the world through an empirical method of comparison.

Key words: energy-saving technologies, the mechanism of corporate social responsibility, a household, a power maintenance.

Загальноприйнятим критерієм ефективності функціонування будь-якого підприємства є використання найновіших технологій, які підвищують його корпоративну соціальну відповідальність. Дослідникам також доводиться враховувати й низку інших вимог, у тому числі прораховувати питання економічної доцільності їх використання та експлуатації. Окремо стоїть питання розрахунку економічної ефективності енергозберігаючих технологій на вітчизняному підприємстві.

Дослідженню проблем корпоративної соціальної відповідальності та її інструментів присвячені роботи ряду зарубіжних та вітчизняних вчених. Зазначеним проблемам приділяють увагу такі вітчизняні вчені, як Баюра Д.О. [1, с. 21], І.Булеєв [2], Краплич Р. [3, с. 45-69], Корчагін А.В. [4, с. 26], Левін П.Б. [5], Садовник О.В. [6, с. 4-18], Супрун Н.А. [7, с. 61-74], зарубіжні вчені як Є. Благов [8, с. 17-34], Л.Бечетті, С [9], Гемілтон [10, с. 62-66], Т.Дональдсон [11, с. 91], А. Керролл [12], Ф. Котлер [13, с. 302], Е.Фріман [14]. Проте, не зважаючи на значні наукові напрацювання в цій області, питання інструментів корпоративної соціальної відповідальності, зокрема застосування технологій енергозбереження на вітчизняних підприємствах залишається не до кінця визначеним і потребує подальшого дослідження.

Метою роботи є визначення економічної ефективності використання енергозберігаючих технологій домогосподарствами деяких країн.

В даній статті **завданням** є дослідження енергозберігаючих технологій на вітчизняному промисловому підприємстві. ЗАТ «ВЕНТС» було створене у 1997 році, є найбільшим виробником широкого асортименту побутової та промислової вентиляції в Україні та СНД, починаючи з побутових вентиляторів для малих приміщень, закінчуючи потужними промисловими установками, повітря-переробними агрегатами для громадських приміщень з великим скупченням людей.

У 2010 р. підприємство почало розробляти власні енергозберігаючі рішення, в результаті було почато виробництво промислової вентиляції з електрокомутованими двигунами, які споживають у 1,5-2 рази менше електроенергії при аналогічних параметрах потужності та споживання переробленого повітря. У виробництві вентиляційного обладнання застосовуються електрокомутовані магнітні двигуни постійного струму з зовнішнім ротором, що на сьогоднішній день є передовим рішенням у виробництві енергозберігаючого обладнання. Зазначені двигуни характеризуються високою продуктивністю та оптимальним управлінням по всьому діапазону швидкостей обертання. Безсумнівною перевагою електронно-комутованого двигуна є високий ККД (до 90%). Прикладом продукції, що випускається підприємством, є притоко-витяжні установки ВУТ 300 Г ЕС в звуко- та теплоізоляційному корпусі продуктивністю до 600 м³/год. Притоко-витяжна установка ВУТ Г представляє собою повністю готовий вентиляційний агрегат, що забезпечує фільтрацію, забезпечення приміщення свіжим повітрям та видалення забрудненого, має високу продуктивність та низький рівень шуму.

Для визначення ефективності застосування вентиляційного енергозберігаючого обладнання перш за все слід підрахувати загальну кількість електроенергії у кіловатах за годину (кВт/год), спожитої середньостатистичною родиною в Україні, Росії, Німеччині, США, Канаді, Великобританії, Ірландії, Молдові, Румунії, Люксембурзі. Цей показник становить 6 990 кВт, отриманий з технічних характеристик обладнання [15]. Для спрощення підрахунків береться до уваги один показник з розрахунку використання обладнання протягом року (365 днів). Він є однаковим для домогосподарства кожної зазначеної країни, якщо вважати, що родина вмикає обладнання умовно кожного дня [15]. Перелічені країни мають подібні температурні умови (не враховуючи рівень вологості і т.д.).

Таблиця 1. Загальна вартість збереженої електроенергії в рік в дол. США

Країна	Тариф за кВт/год в дол. США	Загальна вартість заощадженої електроенергії в рік в дол. США
Україна	0,04	279,60
Росія	0,06	419,40
Німеччина	0,38	2656,00
США	0,1240	867,00
Канада	0,15	1048,50
Великобританія	0,13	908,70
Ірландія	0,23	1607,70
Молдова	0,0968	676
Румунія	0,35	2446,50
Люксембург	0,2530	1768

Складено автором на основі даних ресурсів [15; 16].

На основі даних про вартість електроенергії у різних країнах світу, можна зазначити, що найдорожча електроенергія є в Німеччині, Румунії, Ірландії, Люксембурзі в той час, а найдешевша – в Росії, Україні, Молдові [16].

Враховуючи особливості використання енергозберігаючих технологій у вітчизняному виробництві вентиляційного обладнання, підрахувавши вартість електроенергії, домогосподарства заощаджують у кожній країні по-різному (в еквіваленті дол. США): середньостатистичне домогосподарство Німеччини щорічно заощаджує 2656,00 дол. США; Румунії – 2446,50 дол. США, Канади – 1048,50 дол. США, Люксембургу – 1768 дол. США. Домогосподарство Росії на протязі 1 року заощадить 419,40 дол. США, а України – 279,60 дол. США.

Період окупності використання енергозберігаючого обладнання, безумовно, залежить від вартості електроенергії в кожній країні і визначається співвідношенням вартості заощадженої електроенергії до вартості вентиляційного обладнання (на прикладі ВУТ 300 Г), ціна якого для перелічених країн умовно є однаковою і становить 3000 дол. США. Результати співвідношення містяться в табл. 2. Найвища вартість електроенергії, як зазначалося, є саме у західноєвропейських країнах, найдешевшою – у східноєвропейських країнах. Це говорить про пріоритети кожної країни щодо використання енергоресурсів. Висока енергонасиченість знижує економічну ефективність країни, робить її залежною від запозичених ресурсів, підвищує вартість продукції, послуг тощо. Таким чином, слід оптимізувати використання електроенергії не лише у виробничому секторі, а й у секторі домогосподарств.

За підрахунками, найбільш економічно вигідним є використання «ЕС» обладнання в Німеччині, Румунії, Люксембурзі, Ірландії, Канаді, Великобританії, США, менш ефективним є використання даного обладнання в Росії та Україні, що зумовлено відносно високою вартістю обладнання та низькими цінами на електроенергію (табл. 2).

Таблиця 2. Економічне обґрунтування використання енергозберігаючого обладнання домогосподарствами різних країн

Країна	Загальна вартість заощадженої електроенергії в рік в дол. США	Період окупності (в роках)
Україна	279,60	11 років, 2 міс.
Росія	419,40	7 років, 6 міс.
Німеччина	2656,00	1 рік, 2 міс.
США	867,00	3 роки 7 міс.
Канада	1048,50	3 роки.
Великобританія	908,70	3 роки, 5 міс.
Ірландія	1607,70	2 роки
Молдова	676	4 роки, 7 міс.
Румунія	2446,50	1 рік, 4 міс.
Люксембург	1768	1 рік, 9 міс.

Складено автором на основі даних ресурсів [15; 16]

Найкоротший період окупності характерний для Німеччини (1 рік, 2 міс.), Румунії (1 рік, 4 міс.), Люксембургу (1 рік, 9 міс.), Ірландії (2 роки); удвічі довший період окупності характерний для Канади (3 роки.), Великобританії (3 роки, 5 міс.),

США (3 роки 7 міс.); найдовший період окупності «зеленого» обладнання характерний для Росії (7 років, 6 міс.), для України (11 років, 2 міс.).

Таким чином, можна зробити попередні висновки стосовно застосування енергозберігаючих технологій домогосподарствами різних країн:

1. Дані технології є найбільш вигідними для розвинутих країн, які мають високу вартість електроенергії, сприяють оптимізації її споживання;
2. Використання електрокомутованих двигунів у виробництві обладнання сприяє заощадженню електричної енергії щонайменше на 50%;
3. У деяких випадках застосування енергозберігаючих технологій в Росії, Україні, Молдові, не є економічно обґрунтованим, що пов'язано низькою вартістю електроенергії для домогосподарств, в порівнянні з західноєвропейськими країнами, а також порівняно високою вартістю даного обладнання.

Висновки та пропозиції. Енергозберігаючі технології набувають широкого застосування серед українських виробничих підприємств. Збільшення кількості населення та неефективне використання природних ресурсів сприяє необхідності розвитку та застосування енергозберігаючих технологій у виробництві. Розвиток альтернативних джерел енергетики, виробництва екологічно дружніх товарів та послуг є вкрай необхідними інструментами соціального-відповідального підприємства. Однак слід не лише виробляти менш шкідливі для довкілля продукти, а й зробити функціонування компанії менш ресурсозатратними. Енергозберігаючі технології покликані забезпечити ефективне використання ресурсів домогосподарствами та виробничим сектором, а також мінімізувати шкоду для природи та суспільства. ЗАТ «ВЕНТС» є прикладом вітчизняного підприємства, що застосовує найсучасніші технології у напрямі енергозбереження в Україні та світі.

Бібліографічні посилання і примітки

1. Баюра Д. Корпоративна соціальна відповідальність у системі корпоративного управління / Д. Баюра // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 1. – С. 21.
2. Булеев И.П. Социальная ответственность бизнеса: теория и практика: монография / И.П. Булеев, Н.Е. Брюховецкая, Е.В. Черных. – Донецк: ДонНТУ, 2008. – 136 с.
3. Краплич Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: досвід Фондації Острозьких: посібник для бізнесу та неприбуткових організацій / Р. Краплич / Фондація ім. князів-благодійників Острозьких. – Рівне, 2005. – 74 с.
4. Корчагин А.В. Корпоративные социальные программы российских предприятий как форма социальной ответственности бизнеса: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (экономика труда)» / А.В. Корчагин. – М., 2008. – 30 с.
5. Левін П.Б. Іноземний досвід розвитку соціально відповідального бізнесу та його використання в Україні [Електронний ресурс] / П.Б. Левін // Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. – 2009. – Вип. 15. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Npkntu_e/2009_15/stat_09/18.pdf
6. Садовник О.В. Обґрунтування ринкових стратегій розвитку сільського господарства 2005 року: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук: 08.07.02 / О.В. Садовник / Київ. нац. экон. ун-т. – К., 2005. – 20 с.

7. Супрун Н.А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку / Н.А. Супрун // Економіка і прогнозування. – 2009. – С. 61–74.
8. Благоев Ю.Е. Концепция корпоративной социальной ответственности и стратегическое управление / Ю.Е. Благоев // Российский журнал менеджмента. – №3. – 2004. – С. 17-34.
9. Becchetti L. 2007. Corporate social responsibility and shareholder's value: an event study analysis / L. Becchetti, R. Ciceretti, I. Hasan // Federal Reserve Bank of Atlanta Working Paper Series 2007. – 6.
10. Hamilton S. 1993. Doing well while doing good? / S. Hamilton, H. Jo, M. Statman // The investment performance of socially responsible mutual funds. – Financial Analysts Journal. – P. 62–66.
11. Donaldson T. 1995. The stakeholder theory of the corporation: concepts, evidence and implications / T. Donaldson, L. Preston // Academy of Management Review 20:65. – P. 91.
12. Carroll Archie B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders, Business Horizons, July-August 1991 [Електронний ресурс] / В. Carroll Archie. – Режим доступу: <http://bas.sagepub.com/cgi/content/refs/38/3/268>
13. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер. – Н. Лі; Изд-во А. Капусты, 2005. – 302 с.
14. Freeman E. 1984. Strategic Management: A Stakeholder Approach. Pitman: Boston, MA.
15. Технічні характеристики притоко-витяжної установки ВЕНТС ВУТ Г з електрокомутуваним двигуном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vents.ua/images/cat/134_279_cat_file.pdf
16. Світові тарифи електроенергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.powerengineeringint.com/articles/print/volume-18/issue-8/power-report/global-electricity-prices>

Надійшла до редколегії 26.08.2011